
ALGORITMICĂ. Seminar 1: Rezolvarea algoritmică a problemelor. Identificarea algoritmilor și a proprietăților lor. Descrierea algoritmilor în pseudocod.

Problema 1 (*Inmulțirea à la russe.*)^(S 1) Se consideră următoarea metodă de înmulțire (numită înmulțirea "à la russe") a două numere naturale nenule x și y : "Se scrie x alături de y (pe aceeași linie). Se împarte x la 2 și cîtul impărțirii se scrie sub x (restul se ignoră deocamdată). Se înmulțește y cu 2 iar produsul se scrie sub y . Procedeul continuă construindu-se astfel două coloane de numere. Calculele se opresc în momentul în care pe prima coloană se obține valoarea 1. Se adună toate valorile de pe coloana a doua care corespund unor valori impare aflate pe prima coloană."

Exemplu. Fie $x = 13$ și $y = 25$. Succesiunea de rezultate obținute prin aplicarea operațiilor de mai sus este:

x	y	rest	factor	multiplicare y
13	25	1	2^0	
6	50	0	2^1	
3	100	1	2^2	
1	200	1	2^3	
				325

- a) Prelucrarea descrisă prin metoda de mai sus se termină întotdeauna după un număr finit de pași ? Ce se întâmplă în cazul în care una dintre valori este egală cu 0 ?
- b) Metoda de mai sus conduce întotdeauna la produsul celor două numere (cu alte cuvinte este o metodă corectă de înmulțire) ?
- c) Câte operații de înmulțire cu 2 sunt necesare ? Depinde acest număr de ordinea factorilor ?

Indicație.

- a) Ca urmare a împărțirilor succesive la 2 valorile de pe prima coloană descresc până se ajunge la un cât egal cu 1 (în ipoteza că x este nenul). Prin urmare prelucrarea este finită. Dacă x este egal cu 0 metoda nu poate fi aplicată ca atare, însă dacă y este 0 ea conduce la un rezultat corect.
- b) Corectitudinea prelucrării derivă din faptul că metoda realizează de fapt conversia în baza 2 a primului număr (cifrele reprezentării în baza doi sunt resturile obținute prin împărțirile succesive la 2) iar produsul se obține prin înmulțirea succesivă a celui de al doilea număr cu puteri ale lui 2 și prin însumarea acestor produse care corespund unor cifre nenule în reprezentarea binară a primului număr.
- c) Numărul înmulțirilor cu 2 este cu 1 mai mic decât numărul de cifre ale reprezentării binare a lui x , adică $\lfloor \log_2 x \rfloor$. Evident numărul înmulțirilor depinde de ordinea factorilor fiind mai mic dacă împărțirile la 2 se efectuează asupra celui mai mic număr.

Link: <http://mathforum.org/dr.math/faq/faq.peasant.html>

Problema 2 (S) Propuneți o metodă bazată pe operații de adunare, scădere și comparare pentru determinarea părții întregi a unui număr real. Partea întreagă (numită uneori parte întreagă inferioară și pentru un număr real x este notată cu $\lfloor x \rfloor$) a unui număr real este definită ca fiind cel mai mare număr întreg mai mic decât numărul real. De exemplu, partea întreagă a lui 2.4 este 2, iar pentru -2.4 este -3.

Indicație. Se va ține cont de semnul numărului. În cazul în care este pozitiv se scade succesiv valoarea 1 până când se ajunge la o valoare mai mică strict decât 1. Numărul scăderilor efectuate indică valoarea părții întregi. Pentru numere negative se adună succesiv 1 până se obține o valoare mai mare sau egală cu 0. Opusul numărului de adunări reprezintă valoarea părții întregi.

Exemplu.

---

¹S = seminar, L = laborator

$x > 0$		$x < 0$	
x	contor	x	contor
3.25	0	-3.25	0
2.25	1	-2.25	-1
1.25	2	-1.25	-2
0.25	3	-0.25	-3
		0.75	-4

Problema 3 (*Problema identificării monedei mai ușoare.*) (S) Se consideră un set de n monede identice, cu excepția uneia care are greutatea mai mică decât celelalte. Folosind o balanță simplă să se identifice moneda cu greutatea mai mică folosind cât mai puține comparații.

Indicație. O primă variantă este aceea prin care se selectează la întâmplare două monede și se pun pe balanță. Dacă una dintre ele are greutatea mai mică atunci este chiar moneda căutată. Dacă ambele au aceeași greutate se păstrează una dintre ele pe un taler al balanței iar pe celălalt taler se pun succesiv monedele rămase. Prelucrarea se oprește în momentul în care se găsește o monedă cu greutatea mai mică. Numărul de comparații este cel mult $n - 1$.

O altă variantă este cea în care se împarte setul de monede în două subseturi (fiecare va avea $n/2$ elemente, dacă n e par, respectiv $(n - 1)/2$ dacă n este impar) care se pun pe cele două talere ale balanței. Dacă subseturile au aceeași greutate (ceea ce se poate întâmpla doar dacă n este impar) atunci moneda pusă deosebită este cea căutată. În caz contrar se aplică același procedeu subsetului de greutate mai mică și se continuă până se ajunge la un set de două sau trei monede. În acest moment este suficient să se mai efectueze o singură canticărire. Numărul de canticări este cel mult $\lfloor \log_2 n \rfloor$. Este adevărat acest rezultat și pentru cazul în care se știe doar că una dintre monede este diferită dar nu se știe dacă este mai ușoară sau mai grea decât celelalte?

Problema 4 (*Problema clătitelor.*) (S) La un restaurant bucătarul a pregătit clătite (americană) pe care le-a aşezat pe un platou sub forma unei stive. Din păcate nu toate clătitele au același diametru astfel că stiva nu arată estetic. Chelnerul ia platoul și având la dispoziție o spatulă reușește să aranjeze cu o singură mână clătitele astfel încât să fie în ordinea descrescătoare a diametrelor (cea mai mare clatită pe platou iar cea mai mică în vîrful stivei). Cum a procedat? Descrieți problema într-o manieră abstractă și propuneți un algoritm de rezolvare.

Indicație. Rearanjarea se face efectuând doar mișcări de răsturnare a unui "set" de clătite dintre cele aflate în partea de sus a stivei. Problema este identică cu cea a ordonării descrescătoare a unui șir de valori prin inversarea ordinii elementelor unor subsecvențe de la sfârșitul șirului.

Exemplu. Pentru a ordona descrescător șirul $(5, 3, 4, 1, 6, 2)$ se aplică următoarea secvență de prelucrări în care subsecvența care se "răstoarnă" este încadrată:

5	3	4	1	6	2
5	3	4	1	2	6
6	2	1	4	3	5
6	5	3	4	1	2
6	5	3	2	1	4
6	5	4	1	2	3
6	5	4	3	2	1

Metoda constă în determinarea valorii maxime din secvență și inversarea ordinii subsecvenței care începe cu ea pentru a fi adusă pe ultima poziție în șir. După aceea se răstoarnă întregul șir, astfel că valoarea maximă ajunge pe prima poziție. Se aplică aceeași metodă pentru subsecvența care începe cu al doilea element și se continuă până se ajunge la o subsecvență constituită dintr-un singur element.

Problema 5 (S) Considerăm un set de programe pentru care se cunosc estimări ale timpilor de execuție și care trebuie executate utilizând două calculatoare similare. Propuneți o modalitate de distribuire a execuției programelor pe cele două calculatoare astfel încât încărcarea acestora să fie cât mai echilibrată.

Indicație. Problema poate fi reformulată astfel: se consideră o mulțime de numere pozitive, $A = \{a_1, a_2, \dots, a_n\}$, $n > 1$ și se cere să se determine două submulțimi disjuncte B și C astfel încât $B \cup C = A$ și $|\sum_{a \in B} a - \sum_{a \in C} a|$ este minimă. Cea mai simplă metodă este cea a "forței brute" prin care se generează toate perechile de submulțimi (B, C) și se alege cea care minimizează diferența specificată. Numărul de partiții distințe (fără a ține cont de ordinea calculatoarelor) este $2^{n-1} - 1$. Pentru n mare, numărul de partiții ce trebuie testate devine mare (pentru $n = 10$ este 511 iar pentru $n = 100$ este de ordinul 10^{29}). E evident că în astfel de situații metoda forței brute nu este eficientă, astfel că trebuie căutate metode mai puțin costisitoare (astfel de metode vor fi discutate în seminariile viitoare).

Problema 6 (S) Se consideră o mulțime cu n elemente (de exemplu $U = \{1, 2, \dots, n\}$) și un set S de submulțimi ale acesteia. Se pune problema determinării unei acoperiri minime a mulțimii U folosind submulțimi din setul S (o acoperire minimală este un subset $A \subset S$ cu proprietatea că $\bigcup_{s \in A} s = U$ iar numărul de elemente din A este minim). De exemplu pentru $n = 5$ se poate considera setul de submulțimi $S = \{S_1, S_2, S_3, S_4\}$ cu $S_1 = \{1, 3, 5\}$, $S_2 = \{1, 4\}$, $S_3 = \{2, 4\}$, $S_4 = \{2, 5\}$. În acest caz acoperirea minimală se obține selectând prima dată submulțimea cu cele mai multe elemente (S_1), eliminând din U elementele submulțimii alese (U devine $\{2, 4\}$) și continuând prin selectarea unei submulțimi care conține elemente din U (în acest exemplu ar fi S_3). Garantează strategia de a alege la fiecare etapa cea mai numeroasă mulțime care acoperă elementele rămase obținerea unei soluții optime? Propuneți un contraexemplu.

Problema 7 (S+L) Fie n un număr natural nenul. Descrieți în pseudocod algoritmi pentru:

- Determinarea sumei tuturor cifrelor lui n . De exemplu, pentru $n = 26326$ se obține valoarea 19.
- Determinarea valorii obținute prin inversarea tuturor cifrelor numărului n . De exemplu, pentru valoarea 26326 se obține valoarea 62362.
- Determinarea mulțimii tuturor cifrelor ce intervin în număr. De exemplu, pentru valoarea 26326 se obține mulțimea $\{2, 3, 6\}$.
- Determinarea tuturor cifrelor binare ale lui n .
- Determinarea tuturor divizorilor proprii ai lui n .
- A verifică dacă numărul n este prim sau nu (algoritmul returnează *true* dacă numărul este prim și *false* în caz contrar).
- Determinarea descompunerii în factori primi a lui n . De exemplu pentru $490 = 2^1 \cdot 5^1 \cdot 7^2$ se obține mulțimea factorilor primi: $\{2, 5, 7\}$ și puterile corespunzătoare: $\{1, 1, 2\}$.

Rezolvare.

- Cifrele numărului se extrag prin împărțiri succesive la 10. La fiecare etapă restul va reprezenta ultima cifră a valorii curente iar câtul împărțirii întregi va reprezenta următoarea valoare ce se va împărți la 10 (vezi **suma_cifre** în Algoritm 1).
- Dacă $n = c_k 10^k + \dots + c_1 10 + c_0$ atunci numărul căutat este $m = c_0 10^k + \dots + c_{k-1} 10 + c_k = (\dots(c_0 10 + c_1) 10 + c_2 + \dots + c_{k-1}) 10 + c_k$. Cifrele lui n se extrag, începând de la ultima, prin împărțiri succesive la 10. Pentru a-l construi pe m este suficient să se pornească de la valoarea 0 și pentru fiecare cifră extrasă din n să se înmulțească m cu 10 și să se adune cifra obținută. Algoritmul corespunzător este **inversare_cifre** (Algoritm 1).
- Cifrele se determină prin împărțiri succesive la 10. Mulțimea cifrelor poate fi reprezentată fie printr-un tablou cu 10 elemente conținând indicatori de prezență (elementul de pe poziția i , $i = \overline{0, 9}$ este 1 dacă cifra i este prezentă în număr și 0 în caz contrar) fie printr-un tablou care conține cifrele distințe ce apar în număr. În al doilea caz, pentru fiecare cifră extrasă se verifică dacă nu se află deja în tabloul cu cifre. Cele două variante sunt descrise în Algoritm 2.
- Cifrele binare ale lui n se obțin prin împărțiri succesive la 2 până se ajunge la valoarea 0. Restul primei împărțiri reprezintă cifra cea mai puțin semnificativă, iar restul ultimei împărțiri reprezintă cifra cea mai semnificativă. Presupunând că $2^{k-1} \leq n < 2^k$ sunt suficiente k poziții binare pentru reprezentare, iar algoritmul poate fi descris prin:

Algoritmul 1 Suma cifrelor și valoarea obținută prin inversarea ordinii cifrelor unui număr natural

---

suma_cifre(integer n)	inversare_cifre(integer n)
integer S	integer m
$S \leftarrow 0$	$m \leftarrow 0$
while $n > 0$ do	while $n > 0$ do
$S \leftarrow S + n \text{ MOD } 10$	$m \leftarrow m * 10 + n \text{ MOD } 10$
$n \leftarrow n \text{ DIV } 10$	$n \leftarrow n \text{ DIV } 10$
end while	end while
return S	return m

Algoritmul 2 Determinarea mulțimii cifrelor unui număr natural

---

cifre1(integer n)	cifre2(integer n)
integer $c[0..9]$, i	integer $c[1..10]$, i, j
for $i \leftarrow 0, 9$ do	$i \leftarrow 0$
$c[i] \leftarrow 0$	while $n > 0$ do
end for	$r \leftarrow n \text{ MOD } 10$; $j \leftarrow 1$; $present \leftarrow \text{false}$
while $n > 0$ do	while $j \leq i$ and $present = \text{false}$ do
$c[n \text{MOD} 10] \leftarrow 1$	if $c[j] = r$ then
$n \leftarrow n \text{ DIV } 10$	$present \leftarrow \text{true}$
end while	else
return $c[0..9]$	$j \leftarrow j + 1$
	end if
	end while
	if $present = \text{false}$ then
	$i \leftarrow i + 1$; $c[i] \leftarrow r$
	end if
	$n \leftarrow n \text{ DIV } 10$
	end while
	return $c[1..i]$

```

cifre_binare(integer n)
integer b[0..k - 1], i
i ← 0
while n > 0 do
    b[i] ← n MOD 2
    i ← i + 1
    n ← n DIV 2
end while
return b[0..i - 1]

```

Pentru a avea în tabloul b cifrele binare în ordinea naturală (începând cu cifra cea mai semnificativă) este suficient să se inverseze ordinea elementelor tabloului. Secvența de prelucrări care realizează acest lucru este:

```

for j ← 0, ⌊(i - 1)/2⌋ do
    b[j] ↔ b[i - 1 - j]
end for

```

În secvența de mai sus operatorul de interschimbare $\leftrightarrow$ presupune efectuarea a trei atribuiri și utilizarea unei variabile auxiliare (aux) pentru reținerea temporară a valorii uneia dintre variabilele implicate în interschimbare:

```

aux ← a
a ← b
b ← aux

```

(e) Pentru determinarea divizorilor proprii ai lui n (divizori diferiți de 1 și n) este suficient să se analizeze toate valorile cuprinse între 2 și $\lfloor n/2 \rfloor$. Algoritmul care afișează valorile divizorilor proprii poate fi descris prin:

```

divizori(integer n)
integer i
for i ← 2, ⌊n/2⌋ do
    if n MOD i = 0 then
        write(i)
    end if
end for

```

(f) Se pornește de la premiza că numărul este prim (initializând variabila ce va conține rezultatul cu **true**) și se verifică dacă are sau nu divizori proprii (este suficient să se parcurgă domeniul valorilor cuprinse între 2 și $\lfloor \sqrt{n} \rfloor$). La detectarea primului divizor se poate decide că numărul nu este prim. Aceste prelucrări sunt descrise în (sub)algoritmul **prim** din Algoritmul 3.

(g) Descompunerea în factori primi a numărului n se va reține în două tablouri: tabloul f conține valorile factorilor primi, iar tabloul p conține valorile puterilor corespunzătoare. Algoritmul este similar celui de determinare a divizorilor, însă când este descoperit un divizor se contorizează de câte ori se divide n prin acea valoare. Aceasta asigură faptul că divizorii ulteriori nu-i vor conține ca factori pe divizorii mai mici. O variantă a acestei metode este descrisă în (sub)algoritmul **factori_primi** din Algoritmul 3.

Problema 8 (S+L) Fie n un număr natural, x o valoare reală din $(0, 1)$ și $\epsilon > 0$ o valoare reală pozitivă. Descrieți în pseudocod un algoritm pentru:

- (a) Calculul sumei $\sum_{i=1}^n (-1)^i x^{2i} / (2i)!$.
- (b) Calculul aproximativ al sumei $\sum_{i=1}^{\infty} (-1)^i x^{2i} / (2i)!$ cu precizia ϵ .

Indicație.

- (a) Suma poate fi rescrisă ca $S = T(1) + \dots + T(n)$ cu $T(i) = (-1)^i x^{2i} / (2i)!$. Pentru a reduce numărul

---

Algoritmul 3 Verificarea proprietății de număr prim și descompunerea în factori primi

---

<pre> prim(integer n) integer i, boolean p <i>p</i> $\leftarrow$ true <i>i</i> $\leftarrow$ 2 while <i>i</i> $\leq \lfloor \sqrt{n} \rfloor$ and <i>p</i> = true do if <i>n MOD i</i> = 0 then <i>p</i> $\leftarrow$ false else <i>i</i> $\leftarrow$ <i>i</i> + 1 end if end while return <i>p</i> </pre>	<pre> factori_primi(integer n) integer f[1..k], p[1..k], i, d <i>i</i> $\leftarrow$ 0 <i>d</i> $\leftarrow$ 2 repeat if <i>n MOD d</i> = 0 then <i>i</i> $\leftarrow$ <i>i</i> + 1 <i>f[i]</i> $\leftarrow$ <i>d</i> <i>p[i]</i> $\leftarrow$ 1 <i>n</i> $\leftarrow$ <i>n DIV d</i> while <i>n MOD d</i> = 0 do <i>p[i]</i> $\leftarrow$ <i>p[i]</i> + 1 <i>n</i> $\leftarrow$ <i>n DIV d</i> end while end if <i>d</i> $\leftarrow$ <i>d</i> + 1 until <i>n</i> < <i>d</i> return <i>f[1..i], p[1..i]</i> </pre>
---	---

---

calculelor implicate de evaluarea fiecărui termen se poate folosi relația $T(i) = -T(i-1) * x^2 / ((2i-1)2i)$ cu $T(1) = -x^2/2$.

(b) Calculul aproximativ al unei sume infinite presupune însumarea unui număr finit de termeni până când ultimul termen adunat este suficient de mic ($T(i) < \epsilon$).

Problema 9 (S+L) Să se afișeze primele N elemente și să se aproximeze (cu precizia ϵ) limitele sirurilor (cu excepția sirului de la punctul (d) care nu este neapărat convergent):

- (a) $x_n = (1 + 1/n)^n$;
- (b) $x_1 = a > 0$, $x_n = (x_{n-1} + a/x_{n-1})/2$;
- (c) $x_n = f_{n+1}/f_n$, $f_1 = f_2 = 1$, $f_n = f_{n-1} + f_{n-2}$;
- (d) $x_1 = s$, $x_n = (ax_{n-1} + b) \text{MOD } c$, $a, b, c \in N^*$.

Rezolvare.

(a) Afisarea primelor N elemente ale sirului x_n este descrisă în algoritmul **elemente_sir**. În cazul unui sir convergent, limita poate fi aproximată prin elementul x_L care satisfacă proprietatea $|x_L - x_{L-1}| < \epsilon$. În acest caz trebuie cunoscută la fiecare etapă atât valoarea curentă (xc) cât și valoarea precedentă a sirului (xp). O variantă de estimare a limitei este ilustrată în algoritmul **limita_sir**.

<pre> elemente_sir(integer N) integer n for <i>n</i> $\leftarrow$ 1, <i>N</i> do write putere(1 + 1/<i>n</i>, <i>n</i>) end for putere(real x,integer n) real p integer i <i>p</i> $\leftarrow$ 1 for <i>i</i> $\leftarrow$ 1, <i>n</i> do <i>p</i> $\leftarrow$ <i>p</i> * <i>x</i> end for return <i>p</i> </pre>	<pre> limita_sir(real eps) integer n real xc, xp <i>n</i> $\leftarrow$ 1 <i>xc</i> $\leftarrow$ 2 repeat <i>xp</i> $\leftarrow$ <i>xc</i> <i>n</i> $\leftarrow$ <i>n</i> + 1 <i>xc</i> $\leftarrow$ putere((<i>n</i> + 1/<i>n</i>), <i>n</i>) until $xc - xp \leq \epsilon$ return <i>xc</i> </pre>
---	--

(b) Pentru determinarea elementelor unui sir dat printr-o relație de recurență de ordin r , $x_n = f(x_{n-1}, \dots, x_{n-r})$ pentru care se cunosc primele r valori se pot utiliza $r+1$ variabile: r care conțin valorile anterioare din sir ($p_1, \dots, p_r$) și una care conține valoarea curentă (p_0). Structura generală a acestei prelucrări este descrisă în algoritmul **sir_recurent**.

```

sir_recurent(integer N, real x[1..r])
  integer i
  real p[0..r]
   $p[1..r] \leftarrow x[1..r]$ 
  for  $i \leftarrow r+1, N$  do
    for  $k \leftarrow r, 1, -1$  do
       $p[k] \leftarrow p[k-1]$ 
    end for
     $p[0] \leftarrow f(p[1], \dots, p[r])$ 
    write  $p[0]$ 
  end for

```

Atribuirea $p[1..r] \leftarrow x[1..r]$ semnifică faptul că elementelor cu indicei cuprinși între 1 și r din tabloul p li se asignează valorile elementelor corespunzătoare din tabloul x . În cazul în care $r = 1$ algoritmul devine mai simplu. Generarea elementelor cât și estimarea limitei (șirul converge către $\sqrt{a}$) sunt descrise în Algoritmul 4

Algoritm 4 Generarea elementelor și estimarea limitei unui și dat printr-o relație de recurență simplă

---

sir_recurent2(integer N, real a) integer n real x $x \leftarrow a$ for $n \leftarrow 2, N$ do $x \leftarrow (x + a/x)/2$ write x end for	limita_sir2(real a,eps) real xp, xc $xc \leftarrow a$ repeat $xp \leftarrow xc$ $xc \leftarrow (xp + a/xp)/2$ until $ xp - xc < eps$ return xc
--	---

(c) Sirul f_n este dat printr-o relație de recurență de ordin 2 și este cunoscut ca fiind *șirul lui Fibonacci*. Se poate demonstra că sirul x_n converge către $\theta = (1 + \sqrt{5})/2$. Generarea elementelor și estimarea limitei sunt descrise în Algoritmul 5.

Algoritm 5 Șirul rapoartelor elementelor din șirul Fibonacci

---

sir3(integer N) integer n, f0,f1 real x $f0 \leftarrow 1$ $f1 \leftarrow 1$ for $1 \leftarrow 3, N$ do write $f0/f1$ $f2 \leftarrow f1$ $f1 \leftarrow f0$ $f0 \leftarrow f1 + f2$ end for	limita_sir3(real eps) integer f0, f1 real xc, xp $f0 \leftarrow 1$ $f1 \leftarrow 1$ $xc \leftarrow f0/f1$ repeat $xp \leftarrow xc$ $f2 \leftarrow f1$ $f1 \leftarrow f0$ $f0 \leftarrow f1 + f2$ $xc \leftarrow f0/f1$ until $ xc - xp \leq eps$ return xc
---	--

(d) Relațiile de recurență de acest tip sunt folosite pentru generarea de valori (pseudo)aleatoare și sunt utilizate pentru implementarea algoritmilor aleatori. Valorile generate sunt de relația dată sunt între 0 și

c – 1. Metoda de generare este descrisă în algoritmul **sir_pseudoaleator**.

```
sir_pseudoaleator(integer N, s, a, b, c)
integer x
x ← s
for n ← 2, N do
    x ← (a * x + b) MOD c; write x
end for
```

Probleme suplimentare.

1. Să se determine valoarea în baza 10 a unui număr natural pornind de la sirul cifrelor sale binare. Se va selecta un algoritm bazat doar pe operații elementare (adunare, scădere, înmulțire - ridicarea la putere nu este considerată operație elementară) iar numărul acestora este cât mai mic.
2. Se consideră un număr constituit din 10 cifre distințe, diferit de 9876543210. Să se determine numărul care îl succede în sirul crescător al tuturor numerelor naturale ce conțin 10 cifre distințe.
3. Se consideră un sir de valori nenule (pozitive și negative). Să se transforme sirul astfel încât toate valorile negative să le preceadă pe cele pozitive iar numărul operațiilor efectuate să fie cât mai mic.
4. Se consideră un sir cu $n - 1$ valori distințe din mulțimea $\{1, 2, \dots, n\}$. Să se determine, folosind un număr cât mai mic de comparații, valoarea care lipsește din sir.
5. Se consideră următorul joc cu doi jucători bazat pe două stive de monede: una conținând m monede și cealaltă conținând n monede. La fiecare etapă jucătorul care este la rând poate ridica o monedă dintr-una dintre stive sau câte o monedă din ambele stive. Câștigă jucătorul care ridică ultima/ultimele monede. Propuneți un algoritm care pentru o pereche de valori (n, m) decide dacă pentru jucătorul care face prima mutare există o strategie câștigătoare.

Teme seminar/laborator

1. Să se descrie în pseudocod și să se implementeze algoritmul înmulțirii "à la russe".
2. Să se descrie în pseudocod și să se implementeze algoritmul metoda de sortare bazată pe răsturnarea unei subsecvențe finale a sirului (problema clătitelor).
3. Propuneți un algoritm care aplicat pentru două siruri cu același număr de elemente decide dacă unul dintre siruri poate fi obținut din celălalt printr-o singură răsturnare a unei secvențe finale (în cazul a două stive de clătite înseamnă că una este obținută din cealaltă prin aplicarea unei singure operații de răsturnare)
4. Algoritm care determină numărul de cifre binare egale cu 1 din reprezentarea în baza 2 a valorii naturale nenule n . Scrieți programul aferent.
5. Algoritm care să determine cifra ce apare cel mai frecvent într-un număr natural nenul n . Dacă sunt mai multe astfel de cifre se vor afișa toate. Scrieți programul aferent.
6. Algoritm pentru calculul sumei $\sum_{i=1}^n (-1)^{i+1} x^{2(i+1)} / (2(i+1))!$ și pentru aproximarea sumei infinite corespunzătoare. Scrieți programul aferent.
7. Algoritm pentru a afișa primele N elemente ale sirului lui Fibonacci și care folosește doar două variabile de lucru pentru a reține elementele sirului. Scrieți programul aferent.